

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:370, 6 Şubat 1989

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!



Lenin'in ölümünün 65. yıldönümü dolayısıyla, Yozef Visaryanoviç Stalin'in Lenin'in ölümü üzerine 28 Ocak 1924 tarihinde Kremlin Askeri Okulu'nda yaptığı konuşmayı yayınlıyoruz. Konuşmanın kaynağı: J.V. Stalin, Yapıtlar, Ing. basım, c.6, s. 54-66) Gorbaçof revizyonistleri Stalin'i uzun süredir boy hedefi yapmışlardı. Ama saldırılar o noktada durmadı. Ufak tefek de olsa, satır arasında da yapılırsa, Lenin'e uzanmaya başladı. Aşağıdaki yazı bu saldırılara iyi bir yanıttır. Sonul yanıtı ise dünya işçi sınıfı, dünya devrimi yoluyla Gorbaçoflara verecektir.

LENİN

28 Ocak 1924'de Kremlin Askeri okulundaki anma toplantısında yapılan konuşma

Yoldaşlar, bu akşam Lenin'i anma toplantısı düzenlediğinizi ve beni de konuşmacılardan biri olarak çağırışınızı öğrendim. Lenin'in çalışmaları hakkında kalıp gibi bir konuşma yapmaya gerek olmadığı düşüncesindeyim. Kendimi Lenin'in bir insan ve bir lider olarak bazı özellikleri hakkında birkaç gerçeği anlatmakla sınırlamam daha iyi olacak. Bu gerçekler arasında bağlantılar yok gibi gözükse de bu Lenin hakkında genel bir fikir edinmek için o kadar canalcı

önemde değildir. Ayrıca, bu toplantıda, söylediğimden fazlasını yapmam da olanaksız.

DAĞ KARTALI

Lenin'le ilk kez 1903'de tanıştım. Doğru, bu bir kişisel tanışma değil mektuplaşma yoluyla tanışmaydı. Ama üzerimde tüm parti çalışmalarım boyunca hiç kaybolmayan, silinmez bir iz bıraktı. O zamanlar, Sibiry'a'da sürgündeydim. Doksanla-

rın sonundan, özellikle de 1901'den, *Iskra*'nın* çıkmasından sonra, Lenin'in devrimci çalışmaları hakkındaki bilgim, onun olağanüstü çapta bir insan olduğuna beni ikna etti. O zamanlar onu yalnızca parti liderlerinden biri olarak değil, gerçek kurucusu olarak görüyordum. Çünkü partinin iç özünü ve acil gereksinimlerini yalnız o anlamıştı. Onu partinin öteki liderleriyle karşılaştırdığımda - Plehanof, Martov, Akselrod ve ötekiler - öbürlerinden bir baş yukarıda duruyor

gibime geliyordu. Onlarla karşılaştığımda Lenin yalnızca liderlerden biri değildi. Savaşmada korku nedir bilmeyen, partiyi Rus devrimci hareketinin keşfedilmemiş yollarında cesaretle yönlendiren en üst düzeyde bir lider, bir dağ kartalıydı. Bu izlenim beni o kadar derinden etkiledi ki, yurtdışında siyasal göçmen olarak bulunan yakın bir arkadaşşıma bunu yazdım. Onun görüşlerini istedim. Bir süre sonra, ben Sibiry'a'da sürgündeyken — 1903'ün sonlarındaydı —

arkadaşımdan coşkulu bir mektup aldım. Mektupla birlikte, arkadaşımın mektubumu gösterdiği Lenin'den, basit ama derin ifadeli bir mektup aldım. Lenin'in notu göreceli olarak kısaydı. Ancak partimizin pratik çalışmalarının cesur ve korkusuz eleştirisini ve yakın gelecekteki parti işlerinin tüm planının dikkate değer ölçüde net, kısa bir dökümünü içeriyordu. Ancak Lenin en karmaşık konularda böyle basit ve net, böyle kısa ve cesur yazabilirdi. Her cümle sanki sözlerden değil tüfek seslerinden oluşuyordu. Bu kısa ve cesur mektup, Lenin'in partimizin dağ kartalı olduğuna ilişkin bendeki kanıyı daha da güçlendirdi. Eski bir yasadışı çalışma alışkanlığıyla, başka mektuplar gibi Lenin'in mektubunu da alevlere bıraktığımdan dolayı kendimi affedemiyorum.

Lenin'le tanışıklığım bu zamandan gelir.

ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK

Lenin'le ilk karşılaşmam Aralık 1905'de Tammerfors'daki (Finlandiya) Bolşevik konferansında** oldu. Partimizin dağ kartalını, o büyük adamı, yalnız siyasal anlamda değil, fiziksel anlamda da büyük adam görmeyi umuyordum. Çünkü hayalimde Lenin'i dev, saygıdeğer ve etkileyici birisi olarak tasarlamıştım. Çok sıradan görünümlü, orta boyun altında, öteki ölümlü insanlardan hiçbir şekilde, gerçekten hiçbir şekilde ayırdedilemeyen birisini görünce hayal kırıklığına tahmin edebilirsiniz...

"Büyük insanın" toplantılara geç gelmesi, topluluğun nefesini tutarak onun girişini beklemesi olağan kabul edilir. Onlar toplantı salonuna girmeden de uyarıcı bir fisiltı yükselir: "Şhht... susalım... geliyor." Böyle bir tören iz bıraktığı, saygı uyandırdığı için bana lüzumsuz gelmezdi. Lenin'in konferansa delegelerden önce geldiğini, bir köşeye çekildiğini ve en sıradan delegelerle en sıradan bir sohbe daldığını görünce hayal kırıklığına tahmin edebilirsiniz. Bunun, o zamanlar bana, bazı temel kuralların çiğnenmesi gibi geldiğini sizden saklamayacağım.

Ancak daha sonra bu basitlik ve alçakgönüllülüğün, bu dikkat çekmeden kalmaya çalışmanın ya da en azından kendini göze çarpar yapmamanın ve kendi yüksek konumunu vurgulamamanın, yeni yığınların, insanlığın "sıradan", basit ve olağan yığınlarının, yeni lideri olarak Lenin'in en güçlü yanlarından biri olduğunu öğrendim.

MANTIK GÜCÜ

Konferansta Lenin'in yaptığı iki konuşma da dikkat çekiciydi. Konuşmalardan biri güncel durum üzerine, biri de tarım sorunu üzerineydi. Maalesef ikisi de saklanmadı. İkisi de ilham vericiydi ve konferansı coşku fırtınasının eşğine getirdi. Olağanüstü ikna gücü, fikirlerinin basitliği ve netliği, kısa ve kolay anlaşılır cümleler, etki yapmaya yönelik yapmacıklığın, baş döndürücü hareketlerin, tiyatroya cümlelerin yokluğu, Lenin'in konuşmalarını olağan "parlamentar" hatiplerin konuşmalarına taban tabana zıt yapıyordu.

Ama o zaman beni büyüleyen, Lenin'in konuşmasının bu yanı değildi. Konuşmalardaki dayanılmaz mantık gücüyle büyülenmişim. Kes-



kin ve kısa olmakla birlikte dinleyicileri sımsıkı sarıyor, giderek elektrikleştiriyor, eğer deyim yerindeyse eziyordu. Birçok delegenin şöyle dediğini hatırlıyorum: "Lenin'in konuşmalarının mantığı, sizi her yanınızdan saran, mengene gibi tutan, ondan kurtulma gücünüzün olmadığı bir ahtapot kolu gibi sarmalıyor. Ya ona teslim olacaksınız ya da tam yenilgiyi kabul edeceksiniz."

Lenin'in konuşmalarının bu özelliği bence, ondaki hatiplik sanatının en güçlü yanıydı.

SIZLANMA YOK

Lenin'le ikinci karşılaşmam 1906'da partimizin Stokholm Kongresi'nde***

oldu. Bolşeviklerin bu kongrede azınlıkta kaldığını ve yenilgiye uğradıklarını biliyorsunuz Burada Lenin'i ilk kez mağlup rolünde gördüm Fakat o bir yenilgiden sonra sızlayan, inancını kaybedenler gibi hiç değildi Tam tersine, yenilgi Lenin'i, taraftarlarını yeni savaşlara ve gelecekteki utkulara hazırlayan enerji dolu bir yay haline getirmişti. Lenin'in yenildiğini söylemişim. Ama bu ne biçim bir yenilgiydi? Bunu anlamak için karşıtlarının, Stokholm Kongresi'nin galiplerinin durumuna bakmak yeter. İşte Plehanof, Akselrod, Martov ve ötekilerin halı Onlar gerçek galiplerin görünümünden epey uzaktılar. Lenin'in Menşevizmi acımasız eleştirileri vücutlarında tek

sağlam kemik bırakmamıştı. Biz Bolşevik delegelerin bir köşede toplanıp Lenin'e öğüt için baktığımızı hatırlıyorum. Bazı delegelerin konuşmaları yorgunluğu, keyifsizliği açık ediyordu. Bu tür konuşmalara Lenin sıkılmış dişlerinin arasından acı bir şekilde yanıt verdi: "Sızlanmayın yoldaşlar, mutlaka kazanacağız, çünkü doğruyuz" Sızlanan aydından nefret, kendi gücümüze inanmak, utkuya güven — işte bunlar Lenin'in üzerimizde bıraktığı izlerdir. Bolşeviklerin yenilgisinin geçici olduğuna ve çok yakın gelecekte utkunun bizim olacağına inandık.

"Yenilgiden sızlanmak yok" — işte Lenin'in çalışmalarının bu yanı, etrafında sonuna kadar sadık ve kendi





gücüne güvenen bir ordu toparlmasına yardım etti.

BÖBÜRLENMEK YOK

1907'de Londra'da yapılan bir sonraki kongreden**** Bolşevikler utkan çıktılar. Burada Lenin'i ilk kez galip rolünde gördüm. Utku bazı liderlerin başını döndürür ve onları mağrur ve böbürlenmiş biri yapar. Sevinmeye ve kazançlarının üstüne yatmaya başlarlar. Fakat Lenin bu tür kişilere hiç benzemiyordu. Tam tersine, tam da bir utkudan sonra özellikle uyanık ve temkinli olmuştu. Lenin'in delegeleri ısrarlı bir biçimde uyardığını hatırlıyorum: "İlk yapılacak şey, utkuyla sarhoş olmamak ve böbürlenmemektir. İkinci şey utkuyu sağlamlaştırmaktır. Üçüncüsü düşmana bitirici darbeyi vurmaktır. Çünkü yenildiler ama daha ezilmediler." Durumu uçarınca "Menşeviklerin işi bitti" biçiminde değerlendiren delegeleri horladı: Menşeviklerin işçi sınıfı hareketinde hâlâ kökleri olduğunu, onlara karşı ustalıklı savaşmak gerektiğini göstermekte zorlanmadı. Kendi gücümüzü her türlü abartmadan ve özellikle de düşmanın gücünü her türlü küçük görmeden uzak durmamızı söyledi.

"Utkudan sonra böbürlenmek yok." Lenin'in karakterinin bu yanı, düşmanın gücünü ayık olarak ölçmesine ve partiyi olası sürprizlere karşı garantiye almasına yardım ederdi.

İLKEYE BAĞLILIK

Parti liderleri partilerinin çoğunluğunu el üstünde tutarlar. Çoğunluk her liderin hesap etmesi gereken bir güçtür. Lenin bunu en az öteki liderler kadar anlamıştı. Fakat Lenin hiçbir zaman çoğunluğun, özellikle de çoğunluk ilke temelinden yoksunsa, esiri olmadı. Partimizin tarihinde çoğunluğun görüşlerinin ya da partinin anlık çıkarlarının, proletaryanın

temel çıkarlarıyla çeliştiği anlar oldu. Böyle anlarda Lenin hiç ikircimlenmeden kararlılıkla çoğunluğa karşı ilkesel tutum aldı. Dahası öyle durumlarda sözün tam anlamıyla herkese karşı tek başına durmaktan korkmadı. Sık sık dediği gibi "ilkesel siyaset tek doğru siyasettir" diye düşünürdü.

Bu açıdan şu iki olgu özellikle tipiktir.

Birinci olgu. 1909-1911 döneminde, karşı devrimin ezdiği partinin tam bir çözülme sürecinde olduğu sıralardaydı. Yalnız aydınlarca değil, hatta işçilerin bir bölümünce de partiye inançsızlık, partiyi toptan terketme, yasadışı örgüte gereksinimi reddetme, likidasyon ve çökme dönemi idi. Yalnızca Menşevikler de değil, Bolşevikler de çoğu işçi sınıfından kopuk hizip ve eğilimlerden oluşuyordu. Tam da bu dönemde yasadışı örgütün tamamen dağıtılması ve işçilerin yasal, liberal bir Stolipin partisinde örgütlenmesi fikrinin çıktığını biliyorsunuz. Lenin o

zaman, bu salgına yakalanmayan, parti ilkesi bayrağını yüksekte tutan, partinin dağılmış ve parçalanmış güçlerini şaşırtıcı bir sabır ve olağanüstü ısrarla biraraya getiren, işçi sınıfı hareketindeki her anti-parti akımla savaşan, parti ilkesini görülmemiş cesaretle ve essiz bir sebatla savunan tek kişiydi.

Parti ilkesi için verilen bu savaşta daha sonra Lenin'in galip çıktığını biliyoruz.

İkinci olgu. 1914-1917'de, emperyalist savaşın istem üstünde olduğu, sosyal-demokrat ve sosyalist partilerin tamamının ya da tamamına yakınının genel yurtsever çılgınlığa yenildiği, kendi ülkelerinin emperyalizminin hizmetine girdiği dönemdi. İkinci Enternasyonal'in kapitalizme boyun eğdiği, Plehanof, Kautsky, Guesde ve ötekiler gibi kişilerin bile şövenizm dalgasına direnemedikleri bir dönemdi. O zamanlar Lenin, sosyal-şövenizme ve sosyal-pasifizme karşı kararlı savaşım veren, Guesde ve Kautskylerin



iharetini kınayan, ortada duran "devrimcilerin" yarım gönüllülüğünü damgalayan tek ya da hemen hemen tek kişiydi. Lenin önemsiz bir azınlıkça desteklendiğini, ama bunun belirleyici olmadığını biliyordu. Çünkü tek doğru, gelecek vaadedilen siyasetin tutarlı enternasyonalizm siyaseti, ilkesel siyaset olduğunu biliyordu.

Yeni bir Enternasyonal için verilen bu savaştan da Lenin'in galip çıktığını biliyoruz.

"İlkesel siyaset en doğru siyasettir" — formülüyle Lenin "zaptedilmez" konuları saldırıyla ele geçirir ve proletaryanın en iyi kesimlerini devrimci Marksizme kazanırdı.

YIĞINLARA İNANÇ

Ulusların tarihini bilen, devrimlerin tarihini incelemiş teorisyenler ve parti liderleri bazan utanılası bir hastalığa yakalanırlar. Bu hastalığa, yığınlardan korkmak, yığınların yaratıcı gücüne inanmamak hastalığı denir. Bu bazan liderlerde, devrimler tarihini bilmeseler de eski düzeni yıkan, yenisini kuran yığınlar karşı aristokratça tavırlar gelişmesine neden olur. Bu çeşit aristokratça tavırlar, bazı kesimlerin başıboş kalabileceği, yığınların "çok fazla yıkabileceği", yığınlara kitaptan öğreten ama onlardan öğrenmeye karşı çıkan danışman rolünü oynama isteği nedeniyle.

Lenin böyle liderlerin tam anti-teziydi. Proletaryanın yaratıcı gücüne ve sınıf sağduyusunun devrimci yararına onun kadar derinden inanan bir başka devrimci tanımiyorum. "Devrimin kaosunun" ve "yığınların onay almaması eylemlerinin isyanının", kendinden hoşnut eleştirilerini Lenin kadar acımasızca vuran bir başka devrimci bilmiyorum. Bir konuşma sırasında, bir yoldaş "devrimden sonra işlerin normal seyri gelmelidir" dediğinde, Lenin'in alayla şöyle dediğini hatırlıyorum: "Devrimci olmak isteyen kişilerin, tarihte işlerin en normal seyrinin devrimci seyir olduğunu unutmaması ne kadar yazık."

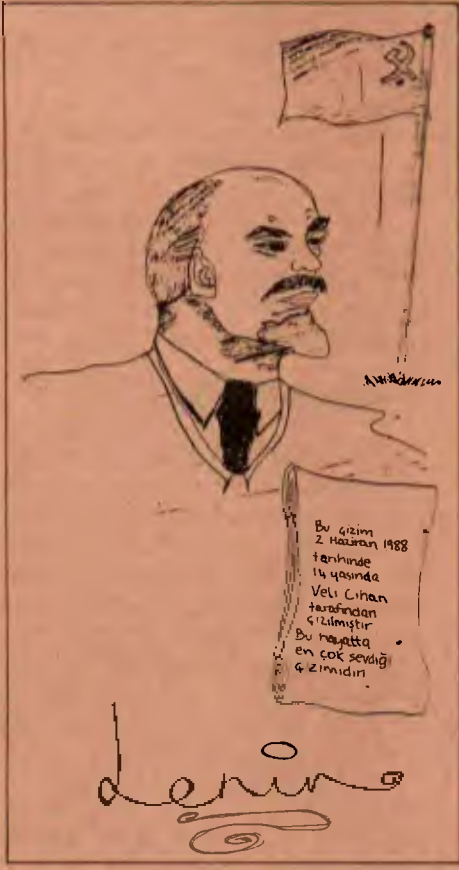
Yığınlar kibirlice tepeden bakan ve onlara kitaplardan öğretmeye kalkan herkese Lenin'in kızgınlığı bundan dolayıdır. Ve onun kalıcılaşmış kuralı şudur: Yığınlardan öğrenin, eylemlerini kavramaya çalışın, yığınların savaşımının pratik deneylerini dikkatle inceleyin.

Yığınların yaratıcı gücüne inanç — işte Lenin'in çalışmalarının bu yanı, onun, kendiliğindenlik sürecini anlamasına ve proleter devrimi kanalına akıtmasına olanak sağladı.

DEVİRİMİN DAHİSİ

Lenin devrim için doğmuştu. Devrimci patlayışların dahisi ve devrimci liderlik sanatının en büyük ustasıydı. Hiçbir zaman devrimci kabarmalar sırasında olduğu gibi kendini özgür ve mutlu hissetmezdi. Bununla Lenin'in her devrimci kabarmayı eşit olarak onayladığını, her zaman ve her koşulda devrimci patlayışlara taraftar olduğunu kastetmiyorum. Hiç değil. Lenin'in öngörü dehasının, hiçbir zaman devrimci patlayışlar sırasında olduğu kadar tam ve kesin gözükmediğini söylemek istiyorum. Devrim sırasında kelimenin tam anlamıyla çiçek açardı, kahin olurdu, sınıf hareketlerini ve devrimin olası

zikzaklarını önceden haber verirdi, onları avucunun içinde gibi görürdü. Parti çevrelerinde şöyle denmesinin hatırı sayılır nedenleri vardı: "Lenin devrim akıntısında bir balık gibi



yüzer."

Lenin'in taktik belgelerinin şaşırtıcı *netliği* ve devrimci planlarının "nefes kesici" *cesareti* buradan gelir.

Lenin'in bu yanının iki tane özellikle tipik olgusunu hatırlıyorum.

Birinci olgu. Ekim Devrimi'nden hemen önceki dönemdeydi. Milyonlarca işçi, köylü, asker, cephe arkasındaki ve cephedeki bunalımın etkisiyle barış ve özgürlük istiyorlardı. Generaller ve burjuvazi "sonuna kadar savaş" uğruna askersel diktatörlük için çalışıyorlardı. Sözde "kamuoyunun" ve sözde "sosyalist partilerin" tümü Bolşeviklere düşmandı ve onları "Alman ajanları" olarak görüyorlardı. Kerenski, bir ölçüde başarıya da ulaşarak, Bolşevik partisini yasadışılığa itiyordu. Avusturya-Almanya koalisyonunun hâlâ güçlü ve disiplinli orduları, bizim yorgun çözülen ordularımızı sıkıştırıyordu. Batı Avrupa "sosyalistleri", "tam utkuya dek savaş" uğruna kendi hükümetleriyle mutlu bir bağlaşık içinde yaşıyorlardı...

Böyle bir anda ayaklanma başlatmak ne demektir? Böyle bir koşulda ayaklanma başlatmak her şeyi riske atmak demektir. Fakat Lenin riskten korkmadı, çünkü peygamberce görüşüyle bir ayaklanmanın kaçınılmaz olduğunu ve kazanacağını gördü. Rusya'daki ayak-

lanmanın emperyalist savaşın sona ermesi için yolu döşeyeceğini, Batı'nın savaş yorgunu yığınlarını ayaklandıracığını, emperyalist savaşı iç savaşa dönüştüreceğini, bir Sovyet Cumhuriyeti devri açacağını, Sovyet Cumhuriyeti'nin tüm dünyada devrimci hareketin siperi olacağını gördü.

Lenin'in öngürüsünün daha sonra eşsiz bir tamlıkla gerçekleştiğini biliyoruz.

İkinci olgu. Ekim Devrimi'nin ilk günlerindeydi. Halk Komiserleri Sovyeti, (Hükümet-İ.S.) isyan eden genelkurmay başkanı general Duhonin'i çarpışmaları durdurmaya ve ateşkes için Almanlarla görüşmelere başlamaya zorlamaya çalışıyordu. Lenin, Krilenko (daha sonraki genel kurmay başkanı) ve ben, doğrudan telgrafla Duhonin'le pazarlık için Petrograd'daki Genel Kurmay Karargahı'na gittik. Duhonin ve Cephe Karargahı, Halk Komiserleri Sovyeti'ne boyun eğmeyi kategorik olarak reddediyordu. Subaylar tamamen Cephe Karargahı'nın hakimiyeti altındaydı. Askerlere gelince, Sovyet erkine düşman ordu örgütlenmesine bağlı ondört milyonluk bu ordunun ne diyeceğini kimse bilemezdi. Bildiğimiz gibi, zaten Petrograd'da askeri okul öğrencilerinin ayaklanması için için kaynıyordu. Üstelik Kerenski Petrograd üstüne yürüyordu. Telgraf

başında bir an duraladıktan sonra Lenin'in yüzü aniden olağanüstü bir ışıktı aydınlandı. Bir karara vardığı açıktı. "Telsiz istasyonuna gidelim" dedi. "Bizim konumuz iyidir. General Duhonin'i görevden alan, Krilenko yoldaşı yerine genelkurmay başkanı atayan özel bir emir çıkaracağız. Askerlere subayların üzerinden atlayarak sesleneceğiz. Generalleri kuşatmalarını, çatışmalara son vermelerini, Avusturyalı-Alman askerleriyle ilişki kurmalarını ve barış davasını kendi ellerine almalarını isteyeceğiz."

Bu "karanlığa doğru bir adımdı". Ama Lenin bu "adımdan" çekinmedi, tam tersine, onu hevesle attı. Çünkü ordunun barış isteğini ve önündeki her engeli yıkarak barışı kazanacağını biliyordu. Barışı kurmanın bu yönteminin, Avusturyalı — Alman askerleri üzerinde etki yapacağını ve istisnasız her cephede barış özlemini dolu dizgin koşturacağını biliyordu.

Burada da, Lenin'in devrimci öngörüsünün daha sonra son derece tam olarak gerçekleştiğini biliyoruz.

Dahilik kehaneti, yaklaşan olayların iç anlamını çabukça kavramak ve keşfetmek yeteneği — Lenin'in bu yanı, devrimci hareketin dönüm noktalarında doğru stratejiyi ve net bir hareket çizgisini saptamasını olanaklı kılardı.

* *İskra* ("Kıvılcım"), Lenin'in 1900 yılında kurmuş olduğu, bütün Rusya için ilk yasadışı gazete. Bu gazete, ekonomistlerin yenilmesinde, dağılık haldeki sosyal-demokrat gurupların birleştirilmesinde ve Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresi'nin hazırlanmasında kesin ve etkin bir rol oynadı.

Polis baskısından ötürü, çarlık Rusyası içinde bir devrimci gazetenin yayınlanması olanaksızdı. Daha Sibirya'da sürgündeyken, Lenin, yurtdışında bir gazetenin yayınlanmasını planını bütün ayrıntılarıyla uygulamaya girişti.

Lenin'in *İskra*'sının ilk sayısı 11 (24) Aralık 1900'de Leipzig'de çıktı. Bundan sonra Münih'te (Temmuz 1902'den sonra) Londra'da ve 1903 yazından başlayarak da Cenevre'de yayınlandı.

İskra'nın yazı kurulunda V.İ.Lenin, G.V.Plehanof, Y.O.Martof, P.B.Akselrod, A.N.Potresof ve V.İ.Zasulic vardı. İlk günlerde sekreteri İ.G.Smdoviç-Leman idi. Daha sonra, 1901 ilk yazında N.K.Krupskaya, yazı kurulu sekreteri oldu. Krupskaya, aynı *İskra*'nın Rusya'daki sosyal-demokrat örgütlerle yazışmalarını da yönetiyordu. Lenin, fiilen yazı kurulu başkanı ve *İskra*'nın bütün eylemlerinin yöneticisiydi. *İskra*'da yazdığı yazılar, partinin kurulmasıyla, Rus proletaryasının sınıf mücadelesiyle ilgili bütün temel sorunları ve uluslararası alandaki belli başlı olayları da ele alır.

İskra'nın çizgisini benimseyen RSDİP gurupları ve komiteleri, St.Petersburg ve Moskova ve Samara da dahil olmak üzere, Rusya'nın birçok kentinde kuruldu.

İskra örgütleri, Lenin'in eğittiği profesyonel devrimciler tarafından kuruluyor ve onların yönetimi altında çalışıyordu (N.E.Bauman, İ.V.Babuşkin, S.İ.Gusef, M.İ.Kalinin, G.M.Kırjijanovski bunlar arasındaydı).

Lenin'in girişimiyle ve onun doğrudan katılımıyla *İskra*'nın yazı kurulu, partinin program taslağını hazırladı (gazetenin 21. sayısında yayınlanmıştır) ve 1903 Temmuz-Ağustos'unda toplanan RSDİP İkinci Kongresi'ni düzenledi.

O zamana kadar Rusya'daki yerel

sosyal-demokrat örgütlerin çoğunluğu *İskra* ile ilişki kurmuşlardı. Onun taktiklerini, programını ve örgütlenme planını benimsiyorlar ve *İskra*'yı yol gösterici organ olarak kabul ediyorlardı. İkinci Kongre, özel bir kararla, onun partiyi kurma uğrunda mücadelede oynamış olduğu önemli rolü kaydetti ve *İskra*'yı RSDİP'nin merkez organı olarak kabul etti.

İkinci Kongre, Lenin, Plehanof ve Martof'u, *İskra*'nın yazı kurulu olarak seçmişti. Eski altı yazı kurulu üyesinin yazı kurulunda kalması gerektiğinde direnen Martof, kongrenin kararlarına karşın, *İskra* yazı kurulunda çalışmayı kabul etmedi ve gazetenin 45-51. sayıları Lenin ve Plehanof tarafından yayınlandı. Bundan sonra Plehanof, menşeviklerden yana bir tutuma büründü ve parti kongresinin görevden uzaklaştırmış olduğu bütün eski menşevik yazı kurulu üyelerinin kurula alınmalarını istedi. Lenin, buna razı olmadı ve 19 Ekim (1 Kasım) 1903'te yazı kurulu üyeliğinden çekildi. Merkez Komitesi'ne seçildi ve menşevik oportünistlere karşı buradan mücadele etti. *İskra*'nın 52. sayısını tek başına Plehanof yayınladı. 13 (26) Kasım 1903'te kendi başına hareket eden ve kongreye meydan okuyan Plehanof, eski menşevik üyeleri yazı kurulu aldı. *İskra*'nın 52. sayısından itibaren menşevikler, *İskra*'yı kendi organları haline getirdiler. Artık bolşevik eski-*İskra*'nın yerini, menşevik yeni-*İskra* almıştı.

** *Bolşevik Konferansı*, Finlandiya'da Tammerfors'da 25-30 Aralık 1905 tarihinde yapıldı. Devrimci gelişmeler (demiryolu işçilerinin grevi ve silahlı Moskova ayaklanması) nedeniyle yapılamayan, Merkez Komitesi'nin planladığı ve çağırıldığı olağan parti kongresi yerine toplandı. Konferansa 26 Bolşevik örgütün delegeleri katıldı. Lenin güncel durum ve tarım sorunu üzerine raporlar sundu. Konferans Lenin'in yazdığı "Tarım Sorunu" ve "Partimizin Yeniden Örgütlenmesi" karar tasarılarını onayladı. Parti birliğinin yeniden sağlanmasından yana tavır koydu. Bolşevik ve Menşevik pratik

merkezlerinin ve merkez organlarının eşitlik temelinde birleşmelerini, Birleşik Merkez Komitesi'nin bir birlik kongresi çağırmasını kararlaştırdı. Konferans Duma (Çarlık Rusyası'nda parlamento-İ.S.) konusunda alınacak tavır tartıştı ve Birinci Duma'nın boykot edilmesini kararlaştırdı. İlgili karar, Lenin'in de katıldığı bir komiteye yazıldı. Konferans, Moskova ayaklanması başladığı için, Lenin'in önerisi üzerine çalışmalarını kısa kesti ve delegeler ayaklanmada yer almak üzere Rusya'ya döndüler.

Konferans kararları, Merkez Komite tarafından broşür biçiminde *Molodiya Rossiya*'nın (*Genç Rusya*) 1. sayısında yayınlandı.

*** *Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) Dördüncü (Birlik) Kongresi*, Stokholm'de 23 Nisan-8 Mayıs 1906 tarihinde toplandı.

Kongreye 57 yerel parti örgütünü temsilen 112 oy hakkı olan delege ve 22 söz hakkı olan delege katıldı. Öteki katılanlar değişik ulusal sosyal demokrat partilerden katılan delegelerdi: Polonya ve Litvanya sosyal demokratlarından, Bund'dan ve Letonya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nden üçer, Ukranya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ve Fin İşçi Partisi'nden birer delege, Bulgar Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nden bir temsilci. Bolşevik delegeler arasında şunlar vardı: M.V.Frunze, M.İ.Kalinin, N.K.Krupskaya, V.İ.Lenin, A.V.Lunaçarski, F.A.Sergeyef (Artyom), S.G.Şahnıyan, İ.İ.Skvortsov-Stepanof, J.V.Stalin, K.Y.Varaşilof ve V.V.Vorovski.

Kongrenin gündemindeki ana konular, tarım sorunu, güncel durumun ve proletaryanın sınıf hedeflerinin değerlendirilmesi, Duma'ya karşı tavır ve örgütlenme sorunlarıydı. Her konuda Bolşeviklerle Menşevikler arasında sert tartışmalar çıktı. Lenin, tarım sorunu, güncel durum, Duma seçimlerinde izlenecek tavır, silahlı ayaklanma ve öteki konularda raporlar sundu ve konuşmalar yaptı.

Çok küçük olmakla birlikte Menşeviklerin Kongre'deki çoğunluğu, kon-

grenin niteliğini belirledi. Kongre birçok konuda (tarım programı, Duma'ya seçimler vb.) Menşevik karar tasarılarını onayladı. Kongre, tüzüğün, parti üyeliği konusundaki 1. maddesini Lenin'in önerdiği biçimiyle değiştirdi. Polonya ve Litvanya sosyal demokrat örgütlerinin, Letonya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin RSDİP'e üye olmasını kabul etti ve Bund'un üyelik koşullarını belirledi.

Kongre'de, üç Bolşevik, yedi Menşevikten oluşan bir Merkez Komitesi ve Merkez Organa Menşevik bir yazı kurulu seçildi.

Lenin, Kongre çalışmalarını RSDİP'nin Birlik Kongresi Üzerine Rapor broşüründe inceledi.

**** *RSDİP'nin Beşinci Kongresi* Londra'da 13 Mayıs-1 Haziran 1907 tarihleri arasında toplandı. Kongreye oy ve söz hakkı olan toplam 336 delege katıldı. Bunlardan 105'i Bolşevik, 97'si Menşevik, 57'si Bund'dan, 44'ü Polonyalı, 29'u Letonyalı ve 4'ü "hizipsiz"di. Bolşevikler Polonyalılar ve Letonyalılarca desteklendiler ve sağlam bir çoğunluk oluşturdular.

Kongre'de 1) Merkez Komite Raporu, 2) Duma gurubunun ve örgütünün raporu, 3) burjuva partilerine karşı tavır, 4) Duma, 5) işçi kongresi ve parti-dışı işçi örgütleri, 6) sendikalar ve parti, 7) partizan eylemleri, 8) işsizlik, ekonomik bunalım ve lokavtlar, 9) örgütsel sorunlar, 10) Stuttgart'daki Enternasyonal Kongre (1 Mayıs, militarizm), 11) orduda çalışma, 12) serbest madde konuları gündemi oluşturuyordu. Gündemdeki en önemli nokta, burjuva partilerine karşı tavır konusunda Lenin'in sunduğu rapordur. Bütün ilkesel konularda Bolşevik karar tasarıları kabul edildi. Seçilen Merkez Komite 5 Bolşevik, 4 Menşevik, 1 Letonyalı ve 2 Polonyalı sosyal demokrattan oluşuyordu. Yedek üyeler de şöyleydi: 10 Bolşevik, 7 Menşevik, 3 Polonyalı ve 2 Letonyalı sosyal demokrat.

Kongre Bolşeviklerin Menşeviklere karşı tam utkusuyla kapandı.